

Տատեան վարկերու փառաւոր և շահաւոր արդիւնքը, գլխաւորապէս վաճառելով Րումէլիոյի և Անատոլոյի հրապարակներուն և մեծ բանալիներուն մէջ ալ ամերիկացի կտաւի և պասմայի մեծաքանակ մթերք՝ սովորական տեսակներու և ճաշակներու վրայ, որ դեռ չէին պահանջեր այնքան նուրբ խելք և ճարտարութիւն: Եւ աւելի՛ փառաւորութեամբ ու տեւականութեամբ կը վայելէին՝ եթէ բազմօք զանգուած չըլլային Պոլսահայոց այն անիմաստ շռայլութեամբ և անհաստատ ու ոչ անպատիր վարք ու բարքով, որ գլխաւոր պատճառներն եղած են պարզմիտ հարստութեանց նուազումին:

Քափամաճեանց այս մեծ առաջին տան մէջ կըրթուած մարզուած են Կ. Պոլիսի հրապարակին հին մանիֆաթուրաճիներէն ոմանք, մանաւանդ պասմաճիներէն. որոցմէ կըրնանք յիշել Յովհաննէս Խօնչէկիւլեան՝ հմուտ Անատոլոյի շահաստաններուն փայլուն և նախընտան տեսակներուն, ինչպէս իր կրտսեր եղբայրը՝ Տիգրան Դոնչէկիւլեան, վարպետորդի ներակրթեալ մը Կ. Պոլիսի հին պասմայի հրապարակին գործառնութեանց և խօսելակերպերուն՝ հմուտ ժամանակին Րումէլիոյ շահաստաններուն ձկուն տեսակներուն. Մարտիրոս Թօքաթեան՝ բազմաշխատ գրագիր ու գործակատար մը, որ Յովհ. Տէրոյենցի պարկեշտ դպրոցին աշակերտներէն էր, ու ապա իր արթնամտութեամբն յաջողեցաւ առանձին տուն մը բանալ ի Մանչէսթըր և բազմանալ ու բազմացունել իր միւս եղբայրները. նաև ուրիշ կարգ մը երկրորդականներ, որ ապա հիմնեցին իրենց հաշուոյն զատ գործեր և տուներ, և պասմայի զուարթ ու շահաբեր ճիւղը զարգացուցին և բերին հասուցին մինչև 1880—1890՝ պասմանիութեան վերջին ոսկեդարը:

Քափամաճեանցմէ քիչ ետքը՝ Մանչէսթըրի մէջ կա-